

Sygn. akt I CSK 2519/22

POSTANOWIENIE

Dnia 21 września 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Mariusz Załucki

w sprawie z powództwa [...] Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W.

przeciwko M. M. i J. M.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 21 września 2022 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku

z dnia 19 października 2021 r., sygn. akt I ACa 524/20,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Powód [...] Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 19 października 2021 r., którym oddalono jego apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Elblągu z 15 czerwca 2020 r., oddalającego powództwo przeciwko M. i J. M. o zapłatę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących

rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.).

Powód uzasadnił wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania występowaniem następujących zagadnień prawnych:

1. Czy konsument, który w sposób trwały czy też nieregularny nie wywiązuje się ze swojego zobowiązania i nie wyraża woli spełnienia świadczenia w jakimkolwiek zakresie, w sytuacji gdy przedsiębiorca spełnił swoje świadczenie, może domagać się stwierdzenia nieważności umowy powołując się na istniejące w niej klauzule abuzywne?
2. Czy stwierdzenie abuzywności określonych postanowień umownych może skutkować uznaniem całej umowy za nieważną, w sytuacji gdy po wyeliminowaniu zakwestionowanych postanowień umowa nadal będzie zawierać w swej treści wszystkie przewidziane przepisami elementy przedmiotowo istotne, nadal będzie możliwa do wykonania i nadal prowadzić będzie do osiągnięcia założonego przez strony „celu gospodarczego”?
3. Czy usunięcie luki powstałej w wyniku stwierdzenia abuzywności postanowień umownych może nastąpić na podstawie przepisu dyspozytywnego obowiązującego w dacie orzekania, który obiektywnie prowadzi do przywrócenia równowagi kontraktowej?

Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał już, że powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (art. 390 § 1 k.p.c. – zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z 14 września 2012 r., I UK 218/12), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z 24 października 2012 r., I PK 129/12). Wspomniane wątpliwości muszą znajdować się w związku przyczynowym z rozstrzygnięciem sprawy (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 5 listopada 2014 r., III CZP 79/14, BSN 2014,

nr 11, s. 7), który powinien wynikać z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 listopada 2013 r., III CZP 71/13). Istotne zagadnienie prawne należy zatem postawić w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, a wątpliwości z nim związane muszą mieć charakter wyłącznie prawny, czyli nie mogą obejmować elementów stanu faktycznego sprawy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 16 maja 2012 r., III CZP 14/12, z 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14).

Zagadnienia przedstawione przez skarżącego nie mają cech nowego, nierozwiązanego jeszcze problemu prawnego. Oddalenie powództwa nastąpiło ze względu na stwierdzenie nieważności umowy, z której powód wywodził swe roszczenia. Sankcja nieważności bezwzględnej nie jest zależna od zachowań lub zaniechań stron czynności prawnej, a w doktrynie oraz w orzecznictwie brakuje szerzej rozpowszechnionych poglądów przeciwnych.

Natomiast kolejna kwestia podniesiona przez skarżącego rzeczywiście budziła liczne kontrowersje w piśmiennictwie i rozbieżności w orzecznictwie, obecnie jednak została ustalona linia, zgodnie z którą jeżeli eliminacja niedozwolonego postanowienia umownego doprowadzi do takiej deformacji regulacji umownej, że na podstawie pozostałej jej treści nie da się odtworzyć treści praw i obowiązków stron, to nie można przyjąć, iż strony pozostają związane pozostałą częścią umowy. Analogiczne stanowisko zajął Sąd Najwyższy w wyroku z 3 lutego 2022 r. (II CSKP 459/22).

Z kolei trzecie zagadnienie zostało oparte na hipotezie niezgodnej z podstawami orzekania w niniejszej sprawie. Sądy *meriti* przyjęły bowiem, że kwestionowanej umowy nie da się utrzymać po usunięciu z niej klauzul abuzywnych, w tym przede wszystkim nie da się odtworzyć treści przedmiotowo istotnych praw i obowiązków. Skarżący przyjmuje natomiast w wywodzie uzasadniającym przyjęcie skargi do rozpoznania, że po usunięciu niedozwolonych postanowień umowę wciąż dałoby się utrzymać. Zadane pytanie nie odnosi się zatem do podstaw rozstrzygnięcia sprawy.

Z tej przyczyny Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania.

[as]